

Juridische kwesties
die zijn weggezaakt

Geldigheid van besluiten (2)

Lang niet alle besluiten zijn besluiten.
En niet alle besluiten zijn geldig.

DOOR / LISETTE VAN DER GUN¹

In deel 1 van dit tweeluik over de geldigheid van besluiten van rechtspersonen ging ik in op de vraag wat een besluit is en welke besluiten nietig zijn. In dit tweede deel bespreek ik welke besluiten vernietigbaar zijn.

VERNIETIGBARE BESLUITEN

Artikel 2:15 lid 1 BW bepaalt welke besluiten vernietigbaar zijn. Er zijn in beginsel² drie gronden:

a. wegens strijd met wettelijke of statutaire bepalingen die het tot stand komen van besluiten regelen. Het gaat daarbij om meer formele, procedurele voorwaarden aan de besluitvorming. Bijvoorbeeld bepalingen die de oproeping of de agendering van onderwerpen van vergaderingen regelen, de toezending of ter inzagelegging van stukken, of de manier waarop gestemd moet worden. Als bij het nemen van een besluit sprake is van zo'n totstandkomingsgebrek, dan is dat besluit vernietigbaar. Dat is anders als bijvoorbeeld de oproepingstermijn niet in acht is genomen, niet alle vergadergerechtigden hebben ingestemd met de besluitvorming én de bestuurders en commissarissen voorafgaand aan de besluitvorming niet in de gelegenheid zijn gesteld om advies uit te brengen. Dan bepaalt artikel 2:225 lid 1 BW dat er geen wettige besluiten genomen kunnen worden. Dat geldt ook voor besluiten over onderwerpen die niet op de agenda stonden (artikel 2:224 lid 1 BW). Dus als alle vergadergerechtigden aanwezig zijn ondanks dat de oproeping niet in orde was of als niet alle te behandelen onderwerpen op de agenda stonden en er wel besluiten worden genomen, ook over die

onderwerpen, dan zijn die besluiten vernietigbaar. Maar als door de gebrekkige oproeping niet alle vergadergerechtigden aanwezig zijn of een vergadergerechtigde weigert te stemmen over een onderwerp dat niet op de agenda stond, en er worden toch besluiten genomen, dan zijn deze besluiten nietig. Artikel 2:15 lid 6 BW bepaalt dat besluiten die op grond van lid 1 sub a vernietigbaar zijn, bevestigd kunnen worden. Het bevestigingsbesluit heeft terugwerkende kracht. Er kan geen vordering tot vernietiging van het oorspronkelijke besluit meer worden ingesteld. Voor het bevestigingsbesluit gelden dezelfde vereisten als die golden voor het vernietigbare besluit.

b. wegens strijd met de redelijkheid en billijkheid van artikel 2:8 BW. De toetsing van een besluit aan de redelijkheid en billijkheid is (in beginsel) marginaal. Het is een belangenafweging. Het gaat erom of het orgaan in redelijkheid tot zijn besluit heeft kunnen komen. De Hoge Raad bepaalde³ dat de rechter terughoudend moet zijn bij de beoordeling of een orgaan van een rechtspersoon bij het nemen van een besluit alle in aanmerking komende belangen naar redelijkheid en billijkheid heeft afgewogen en daarbij de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen. Een voorbeeld: een emissiebesluit waardoor het belang van een aandeelhouder verwaterd, is vernietigbaar wegens strijd met de redelijkheid en billijkheid als geen deugdelijk onderzoek is gedaan naar een alternatieve financieringsmogelijkheid, als niet vaststaat dat uitgifte tegen de uitgiftekoers reëel is en de financiering grotendeels wordt gebruikt

om managementvergoedingen en bonussen te voldoen.⁴

c. wegens strijd met een reglement. In beginsel komen alle reglementen in aanmerking. Of bij schending van het reglement vernietiging moet volgen, is een belangenafweging. Daarbij speelt de gedragsregel van artikel 2:8 BW ook een rol. Een vordering tot vernietiging kan worden ingesteld tegen de rechtspersoon door iemand die een redelijk belang heeft bij de naleving van de verplichting die (beweerdelijk) niet is nagekomen. Een vordering tot vernietiging kan ook door de rechtspersoon worden ingesteld. Daarvoor is een bestuursbesluit nodig. Een vernietigbaar besluit is geldig totdat de rechtbank het heeft vernietigd. Vernietiging heeft in beginsel terugwerkende kracht. De bevoegdheid een vordering tot vernietiging van een besluit aanhangig te maken vervalt na een jaar.⁵ Buitengerechtelijke vernietiging is niet mogelijk. Een vordering tot vernietiging kan niet aan arbitrage worden onderworpen.⁶ Een beroep op vernietigbaarheid kan evenmin als verweer worden ingesteld. Vernietiging kan wel in reconventie worden gevorderd.

NOTEN

- 1 Lisette van der Gun is advocaat bij UdinkSchepel Advocaten in Den Haag.
- 2 Een besluit kan ook op andere dan de in artikel 2:15 BW genoemde gronden vernietigbaar zijn. Artikel 2:15 lid 1 BW bepaalt: 'onverminderd het elders in de wet omtrent de mogelijkheid van vernietiging bepaalde'.
- 3 HR 12 juli 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ9145, NJ 2013/461 (VEB/KLM).
- 4 Rb. Oost-Brabant (vzr.) 29 november 2017, ECLI:NL:RBOBR:2017:6254.
- 5 Artikel 2:15 lid 5 BW.
- 6 HR 10 november 2006, ECLI:NL:HR:2006:AY4033, NJ 2007, 561, m.nt. H.J. Snijders.